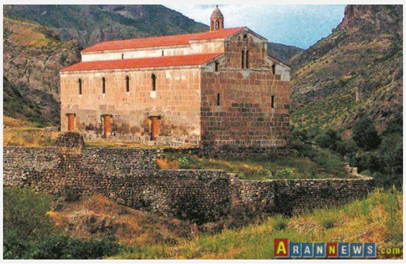

چهار شنبه 26 آذر 1399 - 10:33

[Qaraba incilri- Aolan mbdi]

Aolan mbdi-Lann tarixi abidlri

Arannews-Vetenugrunda.az oxucularna Azrbaycann qdim mdniyytini, incsntini xatrlatmaqda davam edir. Bu df oxucularmza Aolan mbdi haqqnda mlumat .vercyik
Azrbaycann al olunmu razilrindki Tarix v Mdniyyt Abidlrini Müdafi Tkilat ctimai birliyinin sdri Faiq smaylovun Kosalar(Aolan) kndi v Aolan mbdi haqqnda verdiyi mlumatda deyilir: “Kosalar (Kosal) kndi (sonralar bu .knd Aolanknd adlandrlrd) Qaraçorlu mahalnn n qdim yaay mntqlrindndir Kosalar kndi Qarqlaq-Laçn ose yolunun 2-ci kilometrliyind Minknd çaynn sa sahili istiqamtind çaydan cmi 100-120 metr msafd dniz sviyysindn 1250-1300 metr yüksklikd Zngzur vilaytinin ermnilr balanm yaay mntqlri olan, Xzinvar (Xoznavar) v Bayandur knd razilrinin ksidiyi yerd yerlir. Tarixi baxmdan bu kndin razisind hl tdqiq olunmam çox zngin .tarix v tdniyyt abidlri vardr
Bu kndin razisindki yeralt keçidlr, sujetli dalar v digr danan v danmaz memarlq abidlri Azrbaycan tarixini çox qdim zamanlara htta antik dövrlr qdr aparb çxarr. Kosalar kndinin n möhtm abidsi, IV-IX sr aid olan Qafqaz Albaniyas dövrün mxsusluu güman ediln .Aolan qsr kompleksidir
Bu qsr kompleksi dan tyind yerlir. Bu dan zirvsind antik qala müahid .qalas var idi
Köhn divarlar üzrind yenilri tikils d, abid ilk bünövrsini olduu kimi saxlam v alban dövrü memarlnn möhtm nümunlrindn birin çevrilib. vvllr mbdin qsr kimi tannmas rvaytlrd d .öz ksini tapb

?Qaranqu qsri yoxsa, Aolan mbdi

Bel rvayt edilir ki, qdim zamanlarda bu razidn keçn gnc bir syyah burann gözl tbitin heyran olub v bu mkanda qsr tikdirmk qrarna glib. trafnda yerli .halidn tikinti iini bacaran könüllülrindn dst toplayb i balayb Xalqn sevgisini v rbtini qazanan gnc, çox yaraql olduundan yerli hali onu ."Aolan" adlandrb
Tikiln qsr vaxtil "Qaranqu qsri" ad il d tannb. Bununla bal rvayt d çox maraqldr. Deyiln gör, günlrin bir günü, günorta yemyi vaxt bir qaranqu apazn bana frlanb, onun camaata yemk vermsin mane olmaa çalrm. trafdak insanlar quun bu hrktin maraqla tamaa edir, lakin heç n anlamrmrlar. Anidn qaranqu özünü qaynar qazann için atb öldürür. Bundan qzblnn apaz yemyi knara boaldarkn qazanda ilan ölüsü olduunu görür. Camaat is heyrtdn donub qalr. Qsrin sahibi xilaskar quun ölüsünü tntn il tikilinin yannda basdrr, qsri d onun rfin "Qaranqu qsri" adlandrr. Lakin zaman ötdükc qsrin bu ad unudulur. Bu qsr mbd çevrilndn sonra is xalq arasnda onu tikdirnin rfin "Aolan" .kimi tannr
Mbd kifayt qdr böyük ölçülr malikdir. Plan

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

baxmndan üç nefli olan düzbucal bazilikadan ibartdir. badt zalnn bütün neflri silindrik formal talarla örtülmüdür. nteryer baxmndan bazilika möhkm .yerli da olan bazaltdan ina edilmidir
Tikilinin fasadnn yan trfind zala yegan giri oyuu var. Fasadn hamar sthlri yuxar hissd is bir-birindn uzaq msafd yerlmi ensiz pncr oyuqlar il ksilir v zaln daxili mkanna bu oyuqlardan iq düür. Aolan mbdinin daxili divarlar .yonulub iri, qara dalarla üzlnib
Vaxtil divarlarda, mala üzrind tematik çoxrngli rsmlr çkilib. Onlarn çox hisssi zamanla silins d, imal divarnda indiydk qismn freska .rsmli fraqmentlr qalmaqdadr

olan mbdi üzrind ermni talan v yalan

Zaln interyerinin yuxar hisslrind da üzrind dekorativ oymalar ttbiq edilib. 1992-ci ild ermni qsbkarlar razini ial etdikdn sonra Aolan mbdini özününküldirmy balayb, htta adn dyiib "Sisernavank" qoyublar. Onlar mbdi tmir etmk ad altnda abidnin divarlar üzrind bir neç da yazlar, hmçinin xeyli sayda alban dövrün aid .ornament v rmzlri tamamil silib, formalarn dyidiriblr
Mbdin guya xristianln qriqoryan mzhbin mxsusluunu göstrn 26 yaz lövhsini abidnin divarlarnn müxtlif yerlrin brkidiblr. Saxtakarlqlarnda daha da irli gedn ermnilr kompleksin ümumi giri qapsnn önünd rvandan gtirilmi xaçdalar basdrb, binann fasadn .söküb kirmid v dmirl vzlyivlr
2007-ci ild rvan hrind Ermnistan hökumtinin tapr il ermni yepiskoplar daxili qrarla abidy ermni qriqoryan kilssi statusu vermkl ial olunmu razilrd Azrbaycan mdniyytin v tarixin qar soyqrm siyasti .vürütdürdüklrini bir daha yani kild göstrdilr

Laçn abidlri

Tarixi-dini abidlri Mscid (1718-ci il) – Qarqlaq kndi (NV 4733) Mbd (XVII sr) – Piçnis kndi (NV 4737) Mscid – Piçnis kndi (NV 4736) Mscid – Piçnis kndi (NV 4738) Mbd (XII sr) – Qorçu kndi (NV 4739) Mbd (X sr) – Aa Frcan kndi (NV 4740) Mbd (XV sr) – alva kndi (NV 4741) Mbd (XV sr) – hmdli kndi (NV 4742) Mbd (XV sr) – Minknd kndi (NV 4745) Mbd (XV sr) – Minknd kndi (NV 4746) Mbd (XV sr) – Mirik kndi (NV 4758) Mbd (XIX sr) – Sonasar kndi (NV 4762) Mbd (XVII sr) – Sadnlar kndi (NV 4764) Mbd (XVII sr) – Hoçaz kndi (NV 4724) Maara mbdi (V sr) – Hoçaz kndi (NV 4764) Düzbucaql mscid-mdrs (1790-1791) – Cicimli kndi

Ziyartgahlar

Mlik jdr türbsi (XIV sr) – Cicimli kndi (NV 311) Türb (XVII-XVIII srlr) – Cicimli kndi (NV 312) Sultan Baba piri (XIX sr) – Zeyv kndi (NV 4764) Türb - Gülbird kndi (NV 4726) “Abaxt xeyir” türbsi – hmdli kndi (NV 4743) Soltanbaba türbsi (XIX sr) – Zeyv kndi (NV 4729) eyx hmd türbsi (XIX sr) – Zeyv kndi (NV 4730) Türb (XIX sr) – Zeyv kndi (NV 4731) Dmirovlu Pir mbdi – Qarqlaq kndi (NV 4730) “A” qbiristanl (orta srlr) – Mezmazak kndi (NV 5923) Qbiristan (orta srlr) – Abdallar kndi (NV 5924) Araxda türbsi (XVI sr) – rikli kndi Qarasaqqal türbsi (XVI sr) – rikli kndi Xlif türbsi (XVII sr)

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

– Malxlf kndi Türb (XIX sr) – Zeyv kndi Aa Baba piri – Seyidlr kndi li bula piri – Hocaz kndi Xlif piri – Mlikpaya kndi Seyid Krimin oca – Farra kndi Yer da piri – Qarakei kndi Xlif qbri ziyartgah – Malby kndi Al Xlif oca – Böyük Seyidlr kndi Seyid Hüseyn aa ziyartgah – Böyük Seyidlr kndi Güllü qbir piri – Böyük Seyidlr kndi

Tarixi memarlq abidlri

(Körpü (X sr) - Aa Frcan kndi (NV 4740

(Qala (XV sr) – Mirik kndi (NV 4757

(Da qutusu (Dmir dövrü) – Abdallar kndi (NV 1457

Kurqan (Dmir dövrü) – Cicimli kndi (“Qzqbri” kurqanndan 200-280 m aral) (NV 1458) “Qzqbri” kurqan (dmir dövrü) – Cicimli kndi (NV 1459) Kurqan (Dmir dövrü) – Cicimli kndi (NV 1460) Kurqan (Tunc dövrü) – Ziyrik kndi (NV 1461) Kurqan (Dmir dövrü) – Qoçaz kndi (NV 1462) Kurqan (Dmir dövrü) – Gülbird kndi (NV 1463) Üzrind rb yazlar olan da at fiqru (XVI sr) – Malby kndi (NV 6171) Üzrind rb yazlar olan da at fiqru (XVI sr) – Malby kndi (NV 6172) Da at fiqru – Malby kndi (NV 6173) Üzrind rb yazlar olan da at fiqru (XVII sr) – Gülbird kndi (NV 6174) Da at fiqru – Gülbird kndi (NV 6175) Üzrind rb yazlar olan da at fiqru – Gülbird kndi (NV 6176) Da qoyun fiqru – Küsülü kndi (NV 6177) Da qoyun fiqru (XVII sr) – Keçmi Xallanl kndi (NV 6178) Da at fiqru – Keçmi Xallanl kndi (NV 6179) Kafir-qala (XVII sr) – Zeyv kndi (NV 4732) Birtal körpü (XIX sr) – Minknd kndi (NV 4748) kital körpü (XIX sr) – Minknd kndi (NV 4747) Birtal körpü (XIX sr) – Zabux kndi (NV 4754) Soltan hmd saray (XIV sr) – Soltanlar kndi (NV 4728) Hmz Soltan saray (1761-ci il) – Hüsulu kndi (NV 4727) Sar An ev muzeyi – Gülbird kndi (NV 5670) Laçn Tarix-diyarünaslq Muzeyi – Laçn hri

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir